

fordi det til syvende og sidst ikke er det ydre Apparat, det kommer an paa, men de Mennesker, der samles der, virke og føre Ordet der. Det vil selvfølgelig heller ingen nægte, men jeg tror, der trænges til, at det bliver sagt i en saadan Forbindelse som nu her, under en saadan Forhandling som den foreliggende. Der blev sagt en Gang, da man forhandlede om Forhold af den Art: Giv en dygtig Lærer blot et Stykke Kridt i Haanden og en sort Tavle paa Væggen, saa skal han gøre hele det døde Undervisningsstof levende, om ogsaa Skolestuen er snæver og Apparaterne faa. Og det er rigtigt; det er Manden, det kommer an paa. Lad en fin Lærer forstaa den Kunst at fortælle anskueligt og ud af egen Grebthed om Historiens store og gode Skikkelser og om Bibelens Mennesker, saa bliver ogsaa alt det levende, selv i den fattigste Skolestue, og Læreren kommer til at gribe grundlæggende ind i Barnets Karakterdannelse og Barnets Opfattelse af de vigtigste Spørgsmaal i Tilværelsen. Vi maa ikke glemme det, for det er og bliver Hovedsagen, hvordan Manden forstaaer at virke og arbejde i Skolen. Lad ham være lidt af en Kunstner; det trænger Læreren maaske til fremfor at være noget af en Videnskabsmand. Det er sagt af en aandrigh Forfatter, at det er Kunstens Væsen at gøre det døde levende; Marmorblokken i Billedhuggerens Haand bliver forvandlet fra dødt Stof til et levende, betagende Billede. Det skal Læreren kunne noget af baade i sin Fortælling og med sit Kridt. Videnskabs Tendens er at forvandle det levende til dødt Stof; det er den omvendte Retning.

At det, som jeg nu har udviklet, frem for alt er Menneskene, det kommer an paa, saa at de selv i smaa Forhold kunne udrette store og gode Ting, det bærer vor Skole Vidnesbyrd om. Det blev sagt før — jeg tror, det var det ærede Medlem fra Bjerre (Jørgen Jensen), der talte om det —, at man skulde kende Skolens Frugter paa, hvad der er udrettet for Slægten, for Tidens Mennesker, og det er sandt. Naar vi se paa det, kan den danske Folkeskole, hvor fattigt den end har det, sikkert nok uden Blusel melde sig til Sammenligning med de store Landes Folkeskoler. Den danske Mellemstand i By og paa Land, som Folkeskolen jo særlig har arbejdet med, kan sikkert nok baade i Oplysning og virkelig Dannelse jævnstilles med de store Landes og maaske i visse Stykker overgaa dem. Enhver Skoles Arbejde skal kendes paa, om det frugter

noget for Livet, for det jævne, borgerlige, menneskelige Liv. Det kan ikke hjælpe at fæste Øjet alt for stærkt og ihærdigt paa Tabellerne og Skemaerne, Eksaminerens Antal og Uddannelsens Aaremaal. Der er andre Faktorer, der spille ind. Traditionen i vort Folk præger vore Seminarier og præger vor Skole og har sin ejendommelige, nationale Farve.

Jeg begyndte tidligere, men afbrød mig selv, paa at sige, at naar jeg har betonet det, jeg her har sagt, saa stærkt, fordi jeg troede, det maatte betones, er jeg dog villig til at indrømme, at vi trænge til en Reform desuagtet, og jeg har selv personlig som Skolemand ved mange Lejligheder deltaget i Drøftelse af, hvad en fremtidig Reform af vor Læreruddannelse kræver. Men det, der har drevet mig til at deltage i denne Debat, og som fremdeles gør, at jeg interesserer mig for en Reform af vor Læreruddannelse, er ikke saa meget Ønsket om at forøge Fagenes Antal eller tage de fremmede Sprog op, men Ønsket om, som det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Trier) saa stærkt og dygtigt understregede, at komme bort fra Lektie metoden til en Uddybningsmetode, komme bort fra de store Lærebøger, der mekanisk tilegnes, medens det egentlige Stof, det historiske Stof, ligger ubehandlet bag ved, komme bort fra at stille Tallene og Titlerne og Datoerne i Forgrunden og komme til det menneskelige Liv, som Historien drejer sig om og Litteraturen melder om paa hvert Blad. Der er det, Tampe brænder. Og taler man med dygtige Seminarielærere og dygtige unge Lærere, som udgaa fra Seminarierne nu om Dage, ere de ganske enige med mig i den Betragtning, at den Træthed og Slaphed, der for en stor Del præger vore unge Lærere, hænger sammen med, at de ikke have faaet Lov til at friskes op og lives op ved at komme bag ved hele dette tørre Materiale, som skal bearbejdes for Eksamens Skyld, at de aldrig komme videre end til at sidde og slide i det, hvad der er uendelig trættende og sløvende. Det er for Resten noget, hele vor Skoleverden lider under, ikke alene Seminarierne, skønt det maaske der er mere fremtrædende end noget andet Sted. Det sige kyndige Folk, som kende mere til hele vort Lands Skolevæsen, end jeg gør, at der er neppe nogen Skole, hvor Hukommelsesstoffet er saa overvældende stort i Forhold til Tiden som paa vore Seminarier. Det er en almindelig Tidssvagthed, Fagtrængselen, som man kalder den, og Fagene banke endnu i stort Tal paa